

Институт
за развитие на публичната среда

ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ИНСТИТУТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПУБЛИЧНАТА СРЕДА ЗА ПРОМЕНИ В ПРАВИЛАТА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МЕСТНИ ИЗБОРИ

Смяна на системата за избор на общински съветници с цел предоставяне на реална възможност на гражданите да гласуват за предпочитаните от тях кандидати, повишаване на отговорността на съветниците към избирателите и обвързването им с конкретен район от територията на общината, затрудняване на стратегиите за купуване на гласове

1. Разделяне на общините на отделни многомандатни избирателни райони по следния примерен начин:

- при население на общината до 10 000 души
1 район (засяга 91 общини)
- при население на общината до 20 000 души
2 района (засяга 76 общини)
- при население на общината до 50 000 души
3 района (засяга 63 общини)
- при население на общината до 100 000 души
4 района (засяга 19 общини)
- при население на общината до и над 160 000 души
5 района (засяга 13 общини)
- за Столичната община
10 района

От 1 многомандатен район ще се избират от 6-10 съветника.

Население	Брой съветници	Брой многомандатни райони и примерно разпределение на мандатите в районите
<i>При население на общината до 5000 души</i>	11	1 избирателен район
<i>при население на общината до 10 000 души</i>	13	1 избирателен район
<i>при население на общината до 20 000 души</i>	17	2 избирателни района (8+9 или 7+10)
<i>при население на общината до 30 000 души</i>	21	3 избирателни района (7+7+10)
<i>при население на общината до 50 000 души</i>	29	3 избирателни района (10+10+9)
<i>при население на общината до 75 000 души</i>	33	4 избирателни района (8+8+8+9)
<i>при население на общината до 100 000 души</i>	37	4 избирателни района (10+9+9+9)
<i>при население на общината до 160 000 души</i>	41	5 избирателни района (8+8+8+8+9)
<i>при население на общината над 160 000 души</i>	51	5 избирателни района (10+10+10+10+11)
<i>Столична община</i>	61	10 избирателни района (5*7+1*6+4*5)

2. Границите на избирателните райони в рамките на една община се определят според броя на населението, като се допуска разлика до 15% (в броя на

населението) между отделните райони. Запазва се настоящият брой на съветниците, определен в чл. 19 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Разделянето на общината на многомандатни изборителни райони с по-малък брой места (в сравнение с една единна листа за цялата община) ще ограничи регистрирането на 30-40 кандидатски листи и десетки независими кандидати, които разпиляват гласовете и подпомагат стратегиите на купувачите на гласове.

Чрез разделянето на общината на изборителни райони ще се затрудни използването на т.н. корпоративен вот, компактно насочван към една листа или независим кандидат, тъй като изборителите са разделени и гласуват в отделни райони. Експлоатирането на корпоративния вот налага регистрация на независими кандидати или листи на съответната бизнес групировка във всички изборителни райони. Това обаче ще разпилее този вот между отделните райони и ще затрудни постигането на изборителната квота, т.е. вкарването на съветници.

Проблем с контролирания вот може да възникне в изборителни райони, където има квартали с концентрация на ромско население. Манипулирането на вота на тези изборители може да предопределя резултатите в изборителния район. В този случай ключова роля за ограничаване на явлението "купуване на гласове" ще има по-високата изборна/политическа конкуренция, която поражда разделянето на общината на изборни райони, с по-малък брой места, и действията на държавните институции, които следва да осигуряват реда и спазването на закона в изборния ден.

Ограничаването на броя на застъпниците също е мярка за затрудняване на стратегиите, използващи ромски и контролиран/купен вот, защото пречатства лесното конструиране на мащабна мрежа от застъпници, които "респектират" изборителите, дават им инструкции как да гласуват, контролират ги пред и вътре в изборните помещения.

3. За всеки район партиите и коалициите регистрират в Общинската изборителна комисия листи, не по-дълги от удвоения брой на мандатите за съответния изборителен район.

(Ако в един район има 7 мандата, листата за съответната партия или коалиция не може да включва повече от 14 кандидати за съветници).

4. Всеки кандидат за съветник може да участва само в една листа в един район.

5. Системата за гласуване е пропорционална с преференции.

6. Избирателят може да маркира до трима кандидати и така да пренарежда листата според своите предпочитания, при нулев праг за зачитане на преференциите.

	ИМЕ НА ПАРТИЯТА/ КОАЛИЦИЯТА
	Иван Георгиев
x	Петър Петров
	Стефан Иванов
x	Иванка Станчева
	Здравка Георгиева
	Стефан Петров
x	Иван Иванов
	Георги Станчев

7. Кандидатите от листата се подреждат според броя на получените за тях преференции.

8. Кандидати, които имат равен брой преференции, се подреждат в реда, в който са били посочени в листата.

9. За разпределяне на броя на местата в съответния многомандатен изборителен район се използва квотата на Хеър, формирана на общинско ниво, според получените действителни гласове от партиите, коалициите и независимите кандидати за цялата община. Системата в тази ѝ част е напълно аналогична с начина на разпределение на депутатските места на парламентарните избори, където квотата на Хеър се определя на национално ниво и се използва за разпределяне на гласовете в отделните МИР-ове.

10. Когато обявените за невалидни бюлетини от Секционните изборителни комисии надвишават определен от Кодекса процент, същите да се броят повторно от специални преброителни комисии на Общинската изборителна комисия и при констатирани разминавания да се зачита броенето на специалните преброителни

комисии на Общинската изборителна комисия при отчитане на окончателните резултати за съответната секция. Целта е да се ограничат опитите действителни гласове да се обявяват за недействителни, още повече, че върху бюлетината ще има отбелязвания за преференции и това може да се използва от недобросъвестни или некомпетентни Секционни изборителни комисии да не отчитат вярно волята на изборителя.

За определянето на процента на недействителни гласове, при които недействителните гласове се броят повторно от специалните преброителни комисии на Общинската изборителна комисия, както и за начина, по който ще се назначават и ще работят специалните преброителни комисии, ще бъдат направени допълнителни анализи.

Намаляване броя на застъпниците на кандидатите за съветници с цел ограничаване на възможността регистрирането на голям брой застъпници да се използва за разгръщане на мащабни мрежи за купуване на гласове и контролиране на вота

Според сега действащия Закон за местните избори (чл. 45) всеки кандидат за съветник или кмет може да има по един застъпник във всяка изборителна секция, който подпомага кандидата в изборителната кампания и защитава неговите интереси пред изборителните комисии и държавните органи. Застъпниците се регистрират в съответната общинска изборителна комисия.

Предлагаме листата на кандидатите за общински съветници да има не повече от двама застъпници в секция, т.е. за една кандидатска листа – максимум двама застъпници, вместо сегашното положение, при което всеки отделен кандидат за съветник от листата има възможност да регистрира по един застъпник за всяка една секция. Да се запише в Кодекса, че кандидатите за общински съветници от една листа могат да бъдат представявани най-много от двама застъпници в една изборителна секция. В деня на провеждане на изборите, в изборното помещение може да присъства само един от застъпниците на листата.

Нови подходи при финансиране и отчитане на финансирането на кампаниите за местни избори, за да се ограничи използването на мръсни пари, правещи местната власт зависима от престъпни мрежи и икономически групировки

Финансирането на предизборни кампании за местни избори е уредено в чл.68 – чл.71 от Закона за местните избори. Законът поставя горен праг на финансовите средства, които кандидатите за кмет и общински съветници могат да разходват в рамките на предизборната кампания. Законът предвижда забрани за финансиране на предизборната кампания със средства от определени източници – например: търговски дружества с над 5 на 100 държавно участие, чуждестранни юридически и физически лица, организатори на хазартни игри и други. Нарушението на тези забрани може да е основание съответният окръжен съд да обяви избора за недействителен, а получените в нарушение суми да се присъдят в полза на държавата.

Регламентиран е и горният праг на размера на даренията: даренията не могат да бъдат повече от 10 хил.лв. от едно физическо лице и повече от 30 хил.лв. от едно юридическо лице. Законът задължава партиите, коалициите и инициативните комитети в срок от 5 дни от регистрацията си за участие в местните избори да предоставят на Сметната палата банковите си сметки за приходите и разходите по обслужване на предизборната кампания.

В срок до 1 месец след изборния ден партиите, коалициите и инициативните комитети са задължени да представят в Сметната палата отчети за набраните и изразходваните в предизборната кампания средства, включително и извлечения от представените за участие в изборите банкови сметки.

Законът не е предвидил никаква санкция, ако партиите, коалициите и инициативните комитети нарушат това свое задължение. Сам по себе си този контролен механизъм е безсмислен, защото партиите, коалициите и

инициативните комитети представят нагласени (съобразени със закона) финансови отчети, укривайки значителни суми, а Сметната палата няма законовото задължение да извършва проверки на отчетите, да уведомява обществото за резултатите от проверките или да сезира компетентните органи за предприемане на процедура по обявяване на изборите за недействителни в случай на констатирани нарушения във финансовите отчети. На практика се оказва, че липсват работещи механизми за контрол от страна на държавата върху средствата, разходвани в предизборните кампании за местни избори. Това от своя страна дава възможност на заинтересованите икономически групи и престъпни мрежи да наливат в изборите мръсни пари и безнаказано да купуват избиратели.

Предлагаме да се въведе задължително изискване даренията за предизборните кампании да се осъществяват единствено и само на основата на писмен договор за дарение, като дарените средства задължително се превеждат по банков път в специалните сметки, открити за предизборната кампания. Да се въведе забрана за "дарения на ръка".

Законът за местните избори може да стигне и по-далеч, като въведе и задължителното изискване: разходите на партии, коалиции и инициативни комитети за предизборната кампания задължително да се осъществяват единствено и само по банков път. Забранява се разплащането на ръка. Възраженията, че това би затруднило провеждането на предизборната кампания са неоснователни – банковите разплащания вече са развити в много голяма степен и няма да възникват технически проблеми – дори и социалните помощи вече се плащат по банков път.

Въвеждането на задължително банкиране при приходите и разходите за предизборни кампании е задължителното условие, за да останат документални следи от движението на финансовите потоци в рамките на изборите. Политическите субекти ще загубят възможността да фалшифицират финансовите си отчети, а Сметната палата ще получи възможност да осъществява реален контрол върху приходите и разходите от предизборната кампания.

Трябва да се въведе задължение за Сметната палата в определен срок от представянето на финансовите отчети да извършва проверка по тях, както и на движението по банковите сметки за предизборна кампания. Резултатите от проверката да стават достояние на обществото и при констатирани нарушения да се уреди процедура за обявяване на изборните резултати за недействителни. Самите партии, коалиции и инициативни комитети следва да бъдат задължени от закона, след приключване на изборите, да оповестяват, например в Интернет, финансовите си отчети, включително и движението по банковите си сметки, свързани с предизборните кампании.